

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Okresní soud v Kladně rozhodl samosoudkyní JUDr. Martinou Burešovou ve věci

posuzovaná: **H ■ H ■**, narozená ■■■■■
bytem ■■■■■, ■■■■■
pro řízení zastoupená advokátem Mgr. Davidem Janusem,
sídlem Gorkého 502, 272 01 Kladno, jako opatrovníkem pro řízení

za účasti opatrovníka: **Ing. J ■ Š ■**, narozený ■■■■■
bytem ■■■■■, ■■■■■

za účasti: **P ■ K ■**, narozený ■■■■■
bytem ■■■■■, ■■■■■

o vrácení svéprávnosti a o změně opatrovníka H ■ H ■, narozené ■■■■■,

takto:

- I. Zrušuje se omezení svéprávnosti H ■ H ■, narozené ■■■■■ provedené rozsudkem Okresního soudu v Kladně ze dne 19. 9. 2019 č. j. 21 Nc 3255/2018-62.
- II. Schvaluje se Smlouva o nápomoci při rozhodování a právním jednání uzavřená dne 25. 11. 2022 mezi H ■ H ■, narozenou ■■■■■ jako podporovanou na straně jedné a P ■ K ■, narozeným ■■■■■ jako podpůrcem na straně druhé, která je přílohou tohoto rozsudku.
- III. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.
- IV. České republice se náhrada nákladů řízení nepřiznává.

Odůvodnění:

1. Posuzovaná se svým návrhem ze dne 14. 6. 2021 domáhala vrácení svéprávnosti, ve které byla omezena rozsudkem zdejšího soudu ze dne 19. 9. 2019, č. j. 21 Nc 3255/2018–62. Návrh odůvodnila tím, že se její zdravotní stav zlepšil a pravidelně dochází do psychiatrické ambulance. Posuzovaná dále uvedla, že chce být za svůj život sama odpovědná a že chce hospodařit sama se svými finančními prostředky. V průběhu řízení posuzovaná navrhla, aby pro případ, kdy by jí svéprávnost nebyla vrácena, nebo by nadále byla omezena ve svéprávnosti v užším rozsahu než dosud, vykonával funkci jejího opatrovníka její syn P. K. V průběhu řízení bylo soudem posuzované navrženo schválení smlouvy o nápomoci při rozhodování a právním jednání, která byla mezi posuzovanou, na straně podporované, a P. K., na straně podpůrce, uzavřena.
2. Usnesením zdejšího soudu ze dne 28. 7. 2021, č. j. 42 P 21/2020-140, byl opatrovníkem posuzované pro řízení jmenován Mgr. David Janus, advokát se sídlem Gorkého 502, 272 01 Kladno.
3. Usnesením zdejšího soudu ze dne 18. 10. 2021, č. j. 42 P 21/2020 – 164, bylo zahájeno řízení o změně opatrovníka posuzované. Řízení o změně opatrovníka bylo spojeno s řízením o vrácení svéprávnosti posuzované ke společnému řízení.
4. Usnesením zdejšího soudu ze dne 16. 12. 2021, č. j. 42 P 21/2020-171, soud ustanovil MUDr. Michaela Štěpánkovou, znalkyní z oboru zdravotnictví – psychiatrie. Soud znalkyni uložil, aby podala znalecký posudek.
5. Opatrovník v průběhu jednání uvedl, že má z vrácení svéprávnosti posuzované obavy a nesouhlasí s tím.
6. Soud v řízení provedl níže uvedené důkazy, z nichž vzal za prokázané tyto skutečnosti.
7. Rozsudkem Okresního soudu v Kladně ze dne 19. 9. 2019, č. j. 21 Nc 3255/2018-62, byla posuzovaná omezena ve svéprávnosti na dobu pěti let od právní moci rozsudku tak, že není schopna nakládat s finančními částkami nad výši 1 500 Kč týdně, spravovat svůj majetek v hodnotě nad výši 1 500 Kč týdně, pořizovat pro případ smrti, činit prohlášení o vydědění a jejich odvolání, rozhodovat se ve věcech svého zdravotního stavu a léčby poruchy zdraví, včetně zásahu do své duševní a tělesné integrity a udělení souhlasu s hospitalizací ve zdravotnickém zařízení, rozhodovat se ve věci obstarání si sociální služby, uzavírat smlouvy včetně smluv s opakovaným plněním a plněním ve splátkách vyjma smluv s předmětem plnění v hodnotě nebo závazku do výše 1 500 Kč a darovacích smluv, kterými by přijímala darem věci hmotné povahy sloužící k uspokojení jejích základních potřeb, uplatňovat nároky a přijímat plnění vyplývající z veřejnoprávních předpisů, zejména při vyřizování důchodů a sociálních dávek, vyřizovat si osobní a cestovní doklady, uzavírat manželství a registrované partnerství, udělit souhlas s osvojením. Posuzované byl rozsudkem jmenován opatrovníkem Ing. J. Š., narozený , bytem , .
8. Ze znaleckého posudku MUDr. Michaely Štěpánkové ze dne 18. 6. 2019 bylo zjištěno, že posuzovaná trpí duševní poruchou, která není pouze přechodná, ale trvalá, a to bipolární poruchou, která se projevuje tím, že u posuzované dochází ke střídání fází mánie a deprese. Tuto duševní poruchu nelze vyléčit, ale je kompenzována léčbou. Úspěch léčby velmi závisí na spolupráci jedince se zdravotnickým zařízením a pravidelným užíváním medikace. Rozpoznávací a ovládací schopnosti posuzované byly v důsledku uvedené poruchy významně narušené, uvedená porucha snižovala schopnost posuzované právně jednat a posuzované hrozila újma. Dle znalkyně byla posuzovaná schopna nakládat s částkou ve výši 1 500 Kč týdně. V případě, že by se stav posuzované stabilizoval, tak by byla schopna plánovat hospodaření s finančními prostředky,

pokud by se její stav naopak destabilizoval, hrozilo by riziko, že své finanční prostředky utratí dříve než do měsíce.

9. Ze sdělení České správy sociálního zabezpečení ze dne 9. 8. 2021, bylo zjištěno, že posuzovaná pobírá invalidní důchod třetího stupně ve výši 14 227 Kč a vdovský důchod ve výši 2 167 Kč měsíčně. Ze sdělení Úřadu práce ČR ze dne 5. 8. 2021 bylo zjištěno, že posuzovaná nepobírá příspěvek na péči. Ze sdělení katastrálního úřadu bylo zjištěno, že ke dni 5. 8. 2021 nejsou pro posuzovanou v katastru nemovitostí evidována žádná vlastnická, ani jiná věcná práva.
10. Z lékařské zprávy MUDr. PhDr. D. [redacted] V. [redacted] ze dne 7. 10. 2021 bylo zjištěno, že posuzovaná trpí bipolární afektivní poruchou, nachází se v ambulantní psychiatrické péči. Posuzovaná spolupracuje, dochází na domluvené kontroly. V minulosti se u posuzované střídaly epizody hypo i manie. V obdobích manie dříve činila neuvážená rozhodnutí, nebyla schopná rozpoznat dopady svého jednání. Stav u posuzované je dlouhodobě částečně kompenzován.
11. Z návrhu na vyslovení souhlasu s právním jednáním za osobu omezenou na svéprávnosti ze dne 11. 5. 2022 ve spojení s darovací smlouvou se zřízením věcného břemene bylo zjištěno, že opatrovník navrhl zdejšímu soudu, aby udělil souhlas k právnímu jednání, kterým se posuzované zřídí věcné břemeno k nemovité věci. Z rozsudku Okresního soudu v Kladně ze dne 15. 9. 2022, č. j. 42 P 21/2020-269, bylo zjištěno, že soud schválil právní jednání opatrovníka, kterým za posuzovanou, uzavřel dne 10. 5. 2022 v rámci darovací smlouvy uzavřené mezi opatrovníkem jako dárcem a T. [redacted] K. [redacted], narozeným [redacted], bytem [redacted], [redacted] a P. [redacted] K. [redacted], narozeným [redacted], bytem [redacted], [redacted], jako obdarovanými a povinnými z věcného břemene, smlouvu o zřízení věcného břemene osobní služebnosti bezúplatného a doživotního užívání posuzovanou jako oprávněnou z věcného břemene bytové jednotky č. [redacted] v bytovém domě čp. [redacted], postaveném na pozemku parc. č. [redacted] – zastavená plocha a nádvoří, spoluvlastnického podílu o velikosti 290/10438 na společných částech domu čp. [redacted], spoluvlastnického podílu o velikosti 290/10438 na pozemku parc. č. [redacted] – zastavená plocha a nádvoří o výměře 580 m² a spoluvlastnického podílu o velikosti 290/10438 na pozemku parc. č. [redacted] – ostatní plocha o výměře 24 m², vše zapsáno na listu vlastnictví č. [redacted] a č. [redacted] v katastru nemovitostí u Katastrálního úřadu pro Středočeský kraj, Katastrální pracoviště Kladno, katastrální území [redacted], obec [redacted].
12. Ze zprávy opatrovníka ze dne 28. 6. 2022 bylo zjištěno, že posuzovaná žije v bytě 1+1. Posuzovaná navázala aktivní kontakty se svými dvěma syny T. [redacted] K. [redacted] a P. [redacted] K. [redacted], jejich rodinami a vnoučaty, pravidelně se s nimi schází, jezdí společně na výlety, oslavují narozeniny i svátky. Třetí syn V. [redacted] je opět ve výkonu trestu, posuzovaná je rozhodnutá, že ho u sebe již nenechá bydlet. Posuzovaná již nedochází do Dílny Malý Princ v Kladně, což zdůvodnila programem dílny, který ji neinteresuje, a vyššími náklady na dojíždění. V případě jejího zájmu má zde dveře otevřené. Opatrovník je s posuzovanou v pravidelném telefonickém kontaktu, osobně se setkávají zhruba jednou za dva měsíce. Pro posuzovanou opatrovník organizuje návštěvy různých kulturních akcí. Opatrovník posuzované každý týden zašle na její účet částku ve výši 2 200 Kč, která je určena na základní potřeby. Náklady na bydlení, energie a svoz odpadů hradí opatrovník. V průběhu roku opatrovník přispěl posuzované částkou ve výši 26 888 Kč nad rámec na neočekávané výdaje (např. dárky, doprava, léky, operace psa). V červnu 2022 měla posuzovaná na bankovním účtu částku ve výši 70 431 Kč. Vzhledem k současné inflaci a zvýšení důchodů opatrovník navrhl zvýšení týdenní částky, která je posuzované zasílána, na 2 400 Kč. Posuzovaná má splaceny všechny dluhy vůči všem subjektům.
13. Ze sdělení České správy sociálního zabezpečení ze dne 21. 10. 2022, bylo zjištěno, že posuzovaná pobírá invalidní důchod třetího stupně ve výši 16 554 Kč a vdovský důchod ve výši 2 504 Kč měsíčně.

14. Z měsíčního předpisu pevných a zálohovaných plateb spojených s užíváním bytu od 1. 1. 2016 bylo zjištěno, že jejich celková výše činí částku 3 480 Kč měsíčně. Z předpisu záloh na elektřinu ze dne 6. 1. 2022 bylo zjištěno, že měsíční záloha činí výši 880 Kč.
15. Ze znaleckého posudku MUDr. Michaely Štěpánkové ze dne 6. 6. 2022 bylo zjištěno, že posuzovaná je v důsledku těžké duševní poruchy, která není pouze přechodná, ale trvalá, a to bipolární poruchy ve stabilizovaném stavu, objektivně schopná vlastními úkony nabývat práv a je schopná vlastními úkony brát na sebe veškeré právní povinnosti, které nepředpokládají opakované finanční plnění do výše jejího invalidního důchodu. Posuzovaná je objektivně schopna přirozeně projevovat svoji skutečnou, vážnou a svobodnou vůli. Bipolární porucha forenzně významně narušuje určovací schopnosti posuzované, a to především schopnosti přiměřeně nakládat s finančními prostředky a v oblasti majetkoprávních úkonů do výše svého invalidního důchodu. Zdravotní stav posuzované se stabilizoval pravidelným užíváním předepsané medikace. Je nezbytná dlouhodobá a pravidelná spolupráce posuzované s jejím ambulantním psychiatrem. Posuzovaná je objektivně schopna přirozeně projevovat svoji skutečnou, vážnou a svobodnou vůli do finanční výše jejího invalidního důchodu. Je schopna spravovat své jmění do výše jejího invalidního důchodu. Posuzované hrozí újma různého stupně, od újmy malé až po újmu značnou, např. zneužití druhou osobou. Posuzovaná není schopna správně posoudit finanční otázky. Posuzovaná je schopna pracovní činnosti, je schopna v této souvislosti právně jednat s hmotnou odpovědností do výše jejího invalidního důchodu. Rovněž je posuzovaná schopna rozhodovat o vlastní léčbě a o zásahu do své duševní a tělesné integrity, obstarávat si své záležitosti, pokud se týká jednání na úřadech, pořizovat pro případ smrti do výše jejího invalidního důchodu, výkonu aktivního i pasivního volebního práva a uzavřít smlouvy o nápomoci ve smyslu § 45 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku.
16. Z výsledku znalkyně MUDr. Michaely Štěpánkové bylo zjištěno, že posuzovaná si částečně uvědomuje, že trpí vážnou duševní poruchou, ale nedokáže si již uvědomit dopady svého jednání pod vlivem této duševní poruchy, má pouze formální náhled. Ke zlepšení náhledu na chorobnost své duševní poruchy by mohlo dojít v souvislosti s podstoupením dlouhodobé psychoterapeutické péče, což by mohlo vést ke zlepšení spolupráce s extramorálním odborným prostředím, zlepšení stabilizace stavu, která by z úzce psychiatrického hlediska do budoucna i mohla vést k tomu, že by pominuly důvody k omezení svéprávnosti posuzované. Z pohledu znalce není posuzovaná plně schopna pochopit obsah pracovní smlouvy, dohody o provedení práce, dohody o pracovní činnosti, nicméně výkonu pracovní činnosti schopna je. Posuzovaná je schopna nakládat s finanční částkou a spravovat majetek jednorázově do výše svého invalidního důchodu. U posuzované došlo k výraznému zlepšení duševního stavu.
17. Z lékařské zprávy MUDr. Ing. P. Š. ze dne 13. 10. 2022 o zdravotním stavu posuzované bylo zjištěno, že posuzovaná trpí bipolární afektivní poruchou, která je v dlouhodobé remisi přibližně od začátku září 2021. Posuzovaná je v pravidelné ambulantní psychiatrické péči od roku 2019. Kontakt s posuzovanou je bez problémů, spolupracuje, na kontroly dochází dle objednáni. Posuzovaná mívá tenze v projevu, v minulosti se u ní střídaly epizody hopy i manie s depresivními, v poslední době je její nálada spíše dysofická. Stav posuzované je dlouhodobě částečně kompenzován. Dříve v obdobích manie činila neuvážená rozhodnutí, nebyla schopna rozpoznat dopady svého jednání. Při poslední epizodě mánie počátkem roku 2021 se u posuzované neobjevila tendence k utrácení financí, posuzovaná byla schopná korigovat příval energie a abreagovala v benigní činnosti jako např. malování, uklízení či procházky. Dle subjektivních slov posuzované ji trápí omezení ve svéprávnosti. Omezení ve svéprávnosti posuzovaná vnímá jako stigma, chtěla by chodit na brigádu, avšak právě kvůli omezení ve svéprávnosti nemůže. Z objektivního hlediska je posuzovaná dle lékaře klidná, zcela orientovaná, kontakt navazuje ochotně, je bez známek deprese či manie, paměťové a kognitivní funkce jsou u posuzované v normě.

18. Z opisu z evidence rejstříku trestů fyzických osob bylo zjištěno, že P ■ K ■, nar. ■■■■■, nemá v této evidenci žádný záznam.
19. Z lékařské zprávy MUDr. M ■ B ■ ze dne 24. 10. 2022 o zdravotním stavu P ■ K ■ bylo zjištěno, že jeho celkový zdravotní stav je velmi dobrý.
20. Z výsledku posuzované bylo zjištěno, že návrh na vrácení svéprávnosti podala po dlouhém uvážení, neboť je přesvědčena, že důvody pro omezení svéprávnosti již pominuly. Posuzovaná nyní žije přes dva roky sama. Posuzovaná uvedla, že má pedagogické vzdělání, chtěla by být ještě užitečná, např. bych mohla dělat pomocnicí učitelky v mateřské škole, zjistila, že na tuto pracovní pozici jsou volná místa, avšak pracovní poměr je možné navázat pouze, pokud je člověk zdravý a svéprávný. Omezení svéprávnosti posuzovanou omezuje ve finanční stránce, což zapříčinilo, že v situaci, kdy měla týdenní limit 1 500 Kč, neměla dostatek finančních prostředků na nákup potravin. V současné době dostává posuzovaná od opatrovníka k dispozici týdně částku ve výši 2 200 Kč týdně, pokud má výdaje navíc, musí požádat opatrovníka, což ji poníží. Posuzovaná si je vědoma, že je nemocná, ví, že musí pravidelně užívat léky, což také činí. Posuzovaná změnila svého psychiatra, kterým nyní je MUDr. Š ■. Se svým psychiatrem je spokojená, po dohodě s ním, včetně telefonických dohod, upravují dávky léků, když má posuzovaná problém s náběhem mánie či naopak. Psychiatr posuzované rovněž nasadil nový lék, který pomohl její nemoc stabilizovat. V současné době se posuzovaná cítí vyrovnaně. Nástup deprese rozpozná, přičemž zjistila, že ji v takové situaci pomáhá chůze. Posuzovaná má též stálého obvodního lékaře, ke kterému může kdykoliv přijít. Dle svých slov se posuzovaná z minulých let poučila a nemíní uzavírat přátelství s pochybnými osobnostmi. Jeden ze synů posuzované se opět nachází ve výkonu trestu. S dalšími dvěma syny je posuzovaná v kontaktu, navštěvují se, pomáhá s hlídáním vnuček. Se svými vnučkami chodí rovněž na společné akce, nedávno například navštívila s vnučkou A ■ koncert v Parlamentu ČR. Posuzovaná má dále kamarádka A ■, se kterou chodí na procházky se psem. Posuzovaná uvedla, že pro případ, kdy by jí svéprávnost nebyla vrácena, nebo by nadále byla omezena ve svéprávnosti v užším rozsahu než dosud, nechtěla by, aby funkci opatrovníka vykonával i nadále její bratr, byť proti němu nic nemá, ale když měla finanční limit na týden a nevycházela s ním, opatrovník ji k žádosti peníze poslal, avšak až za 2 – 3 dny. Pokud by to bylo potřeba, posuzovaná si přála, aby byl opatrovníkem její syn P ■ K ■, se kterým o tom hovořila.
21. Ze svědecké výpovědi P ■ K ■, syna posuzované, bylo zjištěno, že chování posuzované se zlepšilo. Domnívá se, že zdravotní stav posuzované zlepšily rovněž nově indikované léky. Posuzovaná se vídá se svědkem a s jeho rodinou, hlídá jeho dcery. Svědek nemá obavy nechat posuzovanou s dcerami o samotě. Dle jeho slov posuzovanou omezení ve svéprávnosti trápí, nejvíce to, že nemůže podepsat žádný dokument, nemůže chodit na brigádu a být potřebná, a že musí žádat o peníze, pokud je potřebuje na větší výdaje. S posuzovanou o tom několikrát hovořil, pokud by jí nebyla vrácena svéprávnost, přála by si, aby funkci opatrovníka vykonával právě on. Svědek je připraven funkci opatrovníka posuzované, pokud to bude třeba, vykonávat. Jeho zdravotní stav je v pořádku, resp. léčí se s Crohnovou chorobou, již je však deset let bez potíží. Nikdy nebyl trestán. Bydliště svědka se nachází přibližně 20 km od bydliště posuzované. Svědek je zaměstnán, má manželku a dvě děti dcery, jeho manželka má ještě dceru ve věku 10 let, která s nimi žije ve společné domácnosti. S posuzovanou je v kontaktu 3x – 4x týdně a vídají se 2x – 3x do měsíce. K dotazu soudu, jak by zjišťoval, že je posuzovaná v pořádku i po finanční stránce, pokud by jí byla vrácena svéprávnost, uvedl, že by s ní komunikoval tak, jako dosud, hovoří spolu o všem. Rovněž je připraven zřídit si dispoziční právo k bankovnímu účtu posuzované a dohlížet na pohyb finančních prostředků.
22. Z výsledku opatrovníka Ing. J ■ Š ■, bratra posuzované a jejího opatrovníka, bylo zjištěno, že po dobu výkonu funkce opatrovníka jeho osobou, což je zhruba dva roky, nebyl žádný větší

problém, párkrát posuzované posílal na její žádost peníze navíc, vždy řekla, z jakého důvodu nevyšla s penězi, a neshledal důvod její žádosti nevyhovět. S posuzovanou se osobně vídají zhruba jednou za čtvrt roku, kdy za ní opatrovník přijede, telefonicky jsou v kontaktu přibližně jednou za 14 dnů, případně posuzovaná zašle SMS zprávu dle potřeby. Důchod posuzované chodí na účet opatrovníka vedený u Moneta Money bank. Druhý účet na jméno posuzované je u stejné banky, neboť má posuzovaná bankomat přímo v místě bydliště. Z účtu opatrovníka jsou na základě trvalých příkazů hrazeny platby na energie a správu bytu posuzované a dále jednou týdně 2 000 Kč na její účet. K navýšení finanční částky na 2 000 Kč týdně došlo poté, co byly splaceny všechny dluhy posuzované vůči nebankovním subjektům. Posuzovaná má nyní už vytvořenou finanční rezervu na zvýšené výdaje, v současné době se jedná o částku ve výši 45 000 Kč. Za poslední dva roky došlo ke zlepšení chování a jednání posuzované. Opatrovník se rád vzdá své funkce opatrovníka ve prospěch syna posuzované P■■■■ K■■■■. Opatrovník uvítal i možnost zúžení rozsahu omezení svéprávnosti tak, aby nebylo např. bráněno posuzované ve výkonu brigád.

23. Podle § 55 odst. 1 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku („o.z.“), k omezení svéprávnosti lze přistoupit jen v zájmu člověka, jehož se to týká, po jeho zhlédnutí a s plným uznáváním jeho práv a jeho osobní jedinečnosti. Přitom musí být důkladně vzaty v úvahu rozsah i stupeň neschopnosti člověka postarat se o vlastní záležitosti. V souladu s odst. 2 lze omezit svéprávnost člověka jen tehdy, hrozila-li by mu jinak závažná újma a nepostačí-li vzhledem k jeho zájmům mírnější a méně omezující opatření.
24. Podle § 45 o.z., potřebuje-li člověk nápomoc při rozhodování, protože mu v tom duševní porucha působí obtíže, třebaže nemusí být omezen ve svéprávnosti, může si s podpůrcem ujednat poskytování podpory; podpůrců může být i více.
25. Podle § 46 odst. 1 a 2 o.z., smlouvou o nápomoci se podpůrce zavazuje podporovanému, že bude s jeho souhlasem přítomen při jeho právních jednáních, že mu zajistí potřebné údaje a sdělení a že mu bude nápomocen radami. Smlouva nabývá účinnosti dnem, kdy ji schválí soud. Není-li smlouva uzavřena v písemné formě, vyžaduje se, aby strany projevily vůli uzavřít smlouvu před soudem. Soud smlouvu neschválí, odporují-li zájmy podpůrce zájmům podporovaného.
26. Podle § 32 odst. 1 a 2 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních („z.ř.s.“), o schválení smlouvy o nápomoci lze rozhodnout jen na návrh podporovaného nebo podpůrce. K návrhu podle odstavce 1 musí být přiložena smlouva o nápomoci; není-li smlouva uzavřena v písemné formě, musí být její podstatný obsah zachycen v návrhu.
27. Podle § 39 z.ř.s. má-li soud za to, že vzhledem k zájmům posuzovaného postačuje mírnější a méně omezující opatření, může v průběhu řízení rozhodnout zejména o schválení smlouvy o nápomoci, schválení zastoupení členem domácnosti nebo jmenování opatrovníka.
28. K omezení svéprávnosti je možné přistoupit pouze tehdy, nepostačí-li mírnější a méně omezující opatření (nápomoc, zastoupení členem domácnosti). Omezení svéprávnosti musí být vždy považováno za prostředek nejkrajnější. Zájem člověka, kterého se omezení týká, je tím, co je třeba mít na vědomí po celou dobu rozhodování. Cílem rozhodnutí o omezení svéprávnosti je především poskytnout ochranu osobám, které pro duševní poruchu, jež není jen přechodná, nejsou schopny činit žádné nebo některé právní úkony (právní jednání); je také třeba důsledně předcházet tomu, aby způsobilost k právním svéprávnost nebyla omezována ve větším rozsahu, než je nezbytně třeba, a aby se tím zbytečně neztěžovala životní situace osob omezených ve svéprávnosti. Ve světle judikatury Nejvyššího soudu mají být zájmy člověka chráněny, život mu nemá být zbytečně ztěžován a komplikován (NS Cpj 160/1976, Rc 3/1979). Institut omezení svéprávnosti není sankcí, ale opatřením sloužícím především k ochraně zájmů samotných fyzických osob, které pro svůj duševní stav nejsou schopny činit s dostatečnou vlastní odpovědností právní úkony (NS 30 Cdo 2158/2010).

29. Před rozhodnutím o omezení svéprávnosti je třeba zkoumat, zda vzhledem k zájmům posuzovaného nepostačí mírnější opatření.
30. Nejmírnějším prostředkem je nápomoc při rozhodování. Uplatní se tehdy, když člověku působí duševní porucha obtíže, ale člověk je schopen jednat sám, pouze s asistencí a nápomocí podpůrce, který mu je schopen záležitosti vysvětlit. Zastoupení členem domácnosti stojí mezi nápomocí při rozhodování a omezením svéprávnosti. Cílem institutu nápomoci při rozhodování je zajištění prostoru podporovanému pro projev vůle, pro to, aby mohl sám činit právní jednání. Podporovaný by měl chápat obsah a účel smlouvy o nápomoci, nemusí však být plně způsobilý. V případě nápomoci při rozhodování je člověk nezávislý, žije sám, může se o sebe postarat, pokud jde o osobní péči, hygienu, nákupy. Je obecně schopen postarat se o sebe a své věci, ale potřebuje radu v určitých záležitostech. Zpravidla potřebuje radu při výkonu svých práv a při správě majetku. Člověk obecně pokračuje v péči o sebe, stále rozhoduje o zdravotní péči, ale může se spolehnout na pomoc a radu. Podpůrcem může být blízký příbuzný, přítel nebo jiný člověk, který má zájem o člověka, jenž potřebuje pomoc. Musí být zletilý a schopný podporu poskytnout. Jeho zájmy nemohou být v rozporu se zájmy podporovaného.
31. Po zhodnocení provedeného dokazování dospěl soud k závěru, že vzhledem k zájmům posuzované postačuje mírnější a méně omezující opatření, a to nápomoc při rozhodování. V řízení bylo prokázáno lékařskými zprávami, znaleckým posudkem, výsledkem posuzované, jejího syna P. K., opatrovníka i znalkyně, že se zdravotní stav posuzované od posledního rozhodování o omezení svéprávnosti výrazně zlepšil a stabilizoval pravidelným užíváním předepsané medikace. Posuzovaná je objektivně schopna přirozeně projevovat svoji skutečnou, vážnou a svobodnou vůli. Posuzovaná je v ambulantní péči psychiatra, pravidelně dochází na kontroly dle objednání, v případě potřeby jej může kontaktovat i telefonicky. Posuzovaná je rovněž schopna uzavřít smlouvu o nápomoci ve smyslu § 45 a násl. zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku a porozumět jí. Posuzovaná své omezení ve svéprávnosti považovala za stigma, bránilo jí rovněž v možnosti brigády, kterou by ráda našla. Posuzovaná si je plně vědoma svých neuvážených rozhodnutí týkající se nakládání s finančními prostředky v minulosti, ze kterých se, dle svých slov, náležitě poučila. Vystupování a jednání posuzované v průběhu celého řízení, její vyjadřování se k jednotlivým provedeným důkazům vedlo soud k závěru, že k určitému ohrožení zájmů posuzované v důsledku její duševní poruchy při většině právních jednání, která musí činit a bude je činit, by mohlo dojít, ale takovéto ohrožení je v současnosti vzhledem k shora uvedenému zajištění posuzované při jejím způsobu života možné prakticky eliminovat, bude-li zde osoba, která by posuzované při nutných právních jednání poskytla podporu. Ochrana posuzované je navíc zajištěna i zakotvením oznamovací povinnosti podpůrce vůči soudu. Lze tedy důvodně předpokládat, a to vzhledem ke konkrétním okolnostem daného případu, že ochrana posuzované ve všech oblastech života, v nichž je třeba činit právní jednání, bude dostatečně zajištěna institutem smlouvy o nápomoci dle § 45 a násl. o.z., kterou uzavřela s podpůrcem P. K., jejím synem, kdy tato smlouva obsahuje náležitosti dle § 46 a násl. o.z. Vzhledem k v řízení prokázaným okolnostem stran dobrého vztahu posuzované a podpůrce P. K., syna posuzované, který je osobou bezúhonnou, žijící spořádaným rodinným životem, dospěl soud k závěru, že zde nejsou obavy, že by tato osoba zneužila svého postavení podpůrce. Posuzovaná plně chápe obsah smlouvy o nápomoci a vzhledem k dosavadnímu jednání posuzované, zejm. ve vztahu k podpůrci při řešení životních situacích posuzované, nevznikají obavy o tom, že by posuzovaná nevyužila možnosti podpory podle smlouvy o nápomoci, a to zvláště za situace, že také podpůrce má povinnost nabízet podporované pomoc. Posuzovaná je s podpůrcem v pravidelném kontaktu, telefonickém i osobním.
32. Soud vzhledem k uvedenému proto rozhodl výrokem I. o zrušení omezení svéprávnosti H. H. provedené rozsudkem podepsaného soudu ze dne 19. 9. 2019 č. j. 21 Nc 3255/2018-62 a současně výrokem II. o schválení Smlouvy o nápomoci při rozhodování a právním jednání.

33. O náhradě nákladů mezi účastníky bylo rozhodnuto podle § 23 zákona č. 292/2013 Sb., o zvláštních řízeních soudních (dále jen „z. ř. s.“), neboť nebyly shledány žádné okolnosti, které by takovou náhradu odůvodňovaly. O nákladech státu bylo rozhodnuto podle § 43 odst. 1 z. ř. s. České republiky vznikly náklady s pořízením znaleckého posudku a účastí znalkyně u jednání, soud však neshledal podmínky pro přiznání náhrady nákladů státu.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat odvolání do 15 dnů ode dne doručení písemného vyhotovení, a to ke Krajskému soudu v Praze prostřednictvím zdejšího soudu.

Kladno 25. listopadu 2022

JUDr. Martina Burešová
samosoudkyně